

zoo liet Verwey „de stem van het Alhambra” aan den Dichter, haar vormenrijkdom verklaren *).

Meestal wordt dit verband tusschen het aardsche en eeuwige niet meer gevoeld, tot soms opeens in tijden van mystiek — als aarde en hemel elkaar weer naderen — het verstard symbool opnieuw herbloeit. (Gelijk de lotos in het Oosten — zoo de lelie in het Westen). En ondertusschen blijft het uit de bloem geworden ornament bestaan, meer of minder in geometrischen vorm gekristalliseerd, terwijl omgekeerd het geometrisch ornament soms den bloemvorm uit de verbeelding oproept of zich met haar verbindt. Is de in alle landen voorkomende rozet — de tot geometrische figuur geworden Roos — of riep de geometrische figuur het beeld van de roos wakker? vraagt men zich af, evenals de Indische Boeddhist in den alouden koepelvorm den wereld-lotos ziende, dien versierde met lotosbloembladen.

Een eeuwig leven schijnt de versieringsvorm aan symbolische bloemen ontleend, beschoren, de bloesem en bloemvormen waarmee de kunstenaar alleen uit schoonheidsliefde siert, hebben meest korter duur. Steeds ontstaan nieuwe, aan den uitputtelijken rijkdom der natuur ontleend, soms in natuurlijken vorm, een bloemportret, dan meer of minder gestyleerd of geschematiseerd, al naar geëischt wordt door de tijdelijke levens- en wereld-beschouwing der menschen — de achtergrond van wat ons als stijl of mode verschijnt. — Mogen al de geometrische versieringen ouder zijn, van onder de aarde, waar de resten van verdwenen beschavingen rusten, verschijnen ons uit eeuwen vóór onze jaartelling bloemversierde vazen en gebruiksvoorwerpen, en wanden van paleizen en graven met gestyleerde bloemen gedecoreerd (Kreta, Egypte) alsof deze gisteren aan de natuur ontleend werden. — Vazen, tapijtwerk, bekleedingsstoffen, wapens, sieraden getuigen er van hoe in elk cultuurland, de bloemen in haar rijkdom van vormen en kleuren aandachtig beschouwd zijn, om ze af te beelden naar de natuur, ze te schikken in stijlverband, of aan haar de motieven te ontleenen, welke de geometrische- en bewegingsvormen waarin de menschengeest zich uit, grooter rijkdom te schenken. — Zoo ontstond in den loop der eeuwen naast de bloemenwereld in de natuur de daaraan ontleende herschape bloemenwereld in onze huizen. Onze tapijten en gordijnen, behangsels, kleedjes en kussens, onze vazen en sieraden, onze kleeding vertoonen ons deze in een deels overgeleverden, deels aan de natuur — telkens weer opnieuw ontleenden, vormenrijkdom.

Elke kultuur ontdekt de natuur opnieuw. Gedurende de vroege Christelijke middeleeuwen zijn de bloemen elk voorjaar ontwaakt, hebben elken zomer gebloeid evenals nu; maar de menschen hebben ze niet aanschouwd met de bewuste aandacht, welke vormen en kleuren in zich opneemt, en

*) Nacht in het Alhambra in „De Nieuwe Tuin”.